

הרפורמה במח"ש נחשפה: "שוטרים לא יועסקו בה, אזרח מלא"

שר המשפטים אבי ניסנקורן, היועמ"ש אביחי מנדלבליט וראש מח"ש קרן בר-מנחם הציגו את השינויים במחלקה לחקירות שוטרים. ניסנקורן: "פשעי שנאה, גזענות והומופוביה יטופלו בקדימות". יינתן ייצוג ליוצאי אתיופיה ויוקם מוקד לציבור. מנדלבליט: "שינוי - לא מילה גסה"

גלעד כהן, טובה צימוקי

פורסם 10:22 , 18.08.20 : YNET

שר המשפטים אבי ניסנקורן, היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט וראש מח"ש עורכת הדין קרן בר-מנחם הציגו היום (שלישי) את עיקרי הרפורמה [במחלקה לחקירות שוטרים](#) (מח"ש). בין עיקרי הרפורמה שהוצגו - החלטה לאזרח את מח"ש ולהפסיק להעסיק בה שוטרים, ומתן ייצוג מוגבר לקבוצות שונות בחברה הישראלית, בהן קהילת יוצאי אתיופיה ynet. **העביר את מסיבת העיתונאים בשידור חי.**

• [הרפורמה המלאה שהציג ניסנקורן](#)

ניסנקורן הציג במסיבת העיתונאים חמישה עיקרים של הרפורמה: אזרח מלא של מח"ש, טיפול מואץ בתלונות על פשעי שנאה, ייצוג כלל חלקי האוכלוסייה, קיצור לוחות הזמנים לטיפול בתלונות והנגשת מח"ש לכל אזרח שמבקש לפנות אליה.

במסגרת השינוי הראשון, הודיע ניסנקורן על אזרח מלא של מח"ש, כך ש"המשטרה לא תחקור יותר את עצמה". במסגרת השינוי לא יועסקו עוד שוטרים באגף החקירות, כך שכאשר יעלה חשד ששוטר סטה מהכללים, הוא ייחקר על-ידי גוף ניטרלי ומנותק מהמשטרה. כיום כמה מהחוקרים המועסקים במח"ש "מושאלים" מהמשטרה, ומתכונת ההעסקה הזו תסתיים בתוך כשלושה חודשים.

במסגרת השינוי השני, הוחלט על טיפול מואץ לתלונות על פשעי שנאה. "תלונות המוגשות למח"ש בגין עבירות לכאורה של פשעי שנאה, גזענות, הומופוביה ופגיעה באנשים עם מוגבלות - יטופלו בהליך מואץ", אמר ניסנקורן. "מח"ש תמצה את כל הליכי החקירה בתיקים מסוג זה, ורק במקרים חריגים ויוצאי דופן ייסגרו תיקים כאלה בעילה של 'חוסר עניין לציבור'". היועמ"ש קבע כי סגירת תיק בנסיבות כאלה תתקבל רק באישור מנהלת מח"ש באופן אישי, בהחלטה שתנומק בכתב.

במסגרת השינוי השלישי, במשרד המשפטים יפעלו להגדלת הייצוג לכלל חלקי האוכלוסייה במח"ש. לדברי ניסנקורן, "נשים דגש על שילובם של בני קהילת יוצאי אתיופיה, החברה הערבית והאוכלוסייה החרדית, על מנת להגביר את האמון במח"ש ולשפר את השירות לאזרח."

במסגרת השינוי הרביעי, יקוצר לוח הזמנים לטיפול בכלל התלונות שמגיעות למח"ש, והיחידה תתוגבר בפרקליטים נוספים כדי לקצר את משך הטיפול בתלונות. היועמ"ש הנחה כי בתוך 30 יום תוצג תכנית מפורטת לקיצור לוחות הזמנים בטיפול בפניות, תוך קביעת יעדים ומדדים ברורים.

במסגרת השינוי החמישי, ניסנקורן אמר כי "מח"ש תוגש לכל אזרח שמבקש לפנות אליה". בין היתר יוקם מוקד טלפוני לפניות ציבור ויימשך תהליך ההנגשה המקוונת של היחידה.

• **ההמלצות שגיבש מנדלבליט והציג לניסנקורן**

ניסנקורן הדגיש כי כל הצעדים והשינויים שפירט יגובשו תוך 30 יום, ויישומם יושלם עד סוף 2020. הוא הוסיף: "מדובר ברפורמה מקיפה, שתשנה מציאות. יחד עם זאת, לא מדובר בסוף פסוק. אבחן את האפקטיביות של הפעולות תוך כדי תנועה והיכן שצריך נוסף, נחזק ונתקן. אני מקווה ומאמין שנעשה זאת בשיתוף פעולה מלא עם המשטרה ועם המשרד לביטחון הפנים. אין לי ספק שמכלול הצעדים שנבצע בתקופה הקרובה, יחזקו את מח"ש, את אמון הציבור בה, והם יחזקו גם את המשטרה."

ניסנקורן התייחס גם לביקורת על מערכת המשפט, ואמר כי "חשוב שנקשיב לביקורת ציבורית. הביקורת חייבת להישאר עניינית - אנחנו באים לבנות את המערכת ולא להרוס אותה. המערכת צריכה לדעת לקבל ביקורת, ולהתייעל כל הזמן על בסיסה."

מנדלבליט אמר במסיבת העיתונאים כי "בתקופה האחרונה התקיימה עבודת מטה שנועדה לבחון איך להמשיך ולשפר את עבודת מח"ש ולחזק את אמון הציבור בה. שינוי מבחינתי הוא לא מילה גסה. הנכונות לביקורת מחזקת אותנו והכרחית לעבודתנו."

ראש מח"ש קרן בר-מנחם אמרה: "אני גאה במהלכים השונים שבוצעו בשנתיים האחרונות, מאז שמוניתי לתפקיד, ותרמו להמשך העבודה המקצועית של המחלקה. לצד כל אלה אני גאה בהיותנו ארגון לומד, מחלקה קשובה המטה אוזן ונכונה לתקן היכן שצריך."

סגן השר לביטחון הפנים, גדי יברקן, אמר שההצעה לרפורמה במח"ש מנותקת מהמציאות, כלשונו. "עולה חשש שהיא נגועה בשיקולים פוליטיים, שאינם ענייניים", הוא טען. "ניסנקורן רוצה להגן על מערכת המשפט, ולמעשה מגן על גוף שהוכח שמגן על עבריינים. רק סגירת מח"ש והקמת גוף חלופי בלתי תלוי בראשות שופט עם חוקרים שאינם מהמשטרה יביאו לתיקון העוולות במח"ש ולחקר האמת."

סגירת תיקים בסיטונות: למה נדרשה רפורמה במח"ש?

בסוף השבוע פורסם במוסף "7 ימים" של "ידיעות אחרונות" ["תחקיר הנוגע לעבודת מח"ש"](#), שממנו עלתה הבעייתיות ביחסי הארגון עם המשטרה. כך למשל, עלה כי הסגן של בר-מנחם נוטה לכאורה לסגור תיקים במהירות, ומח"ש סוגרת יותר ויותר תיקי חקירות נגד שוטרים. את התוצאות אפשר לראות במספרים מוחלטים: ב-2017, לפני מינויה של בר-מנחם, הגישה מח"ש כתבי אישום נגד שוטרים ב-124 תיקים. ב-2018 צנח המספר הזה ל-69 תיקים בלבד. ב-2019 הוגשו 65 כתבי אישום. 2020 טרם הסתיימה, אבל אף שהיכוך בין האזרחים למשטרה התגבר בתקופת הקורונה, כנראה שלא יהיו מהפכות גדולות.

ממסמך שחיברה עו"ד אן סוצ'יו מהאגודה לזכויות האזרח ופורסם בתחקיר לראשונה, עלה כי למעלה מ-80 אחוז מהתלונות למח"ש שהוגשו ב-2019 בגין אלימות שוטרים, כלל לא נחקרו. מבין סך כל התלונות בגין אלימות, שיעור כתבי האישום שמוגשים נגד שוטרים עומד על בין 0.6 אחוזים לשלושה אחוזים.

בשבועות האחרונים ערך ניסנקורן סדרת פגישות עם ראשי מערכת אכיפת החוק ונציגי ציבור בנוגע למח"ש, שהיאשמה פעמים רבות בניהול חקירות לא ממצות, בין היתר מכיוון שהחוקרים בה חוזרים בהמשך לשורות המשטרה.

בריאיון שהעניק ניסנקורן למוסף השבת של "ידיעות אחרונות" לפני עשרה ימים, הוא חשף לראשונה שהוא מתכוון לחולל במשרד המשפטים שינוי אחד שקודמיו לא הצליחו: להוציא את השוטרים וקציני המשטרה ממח"ש. הדרישה להוצאת השוטרים, 'אזרוח' בלשון המשרד, נתקלה בעבר בהתנגדות תקיפה של יועצים משפטיים לממשלה, של פרקליטים בכירים ושל העובדים. כעת, כאמור, היא יוצאת לפועל.

מח"ש מביכה את משרד המשפטים גם בתרבות העבודה שלה, ובין היתר מאשימים אותה בציפוף שורות, טיוח וגזענות. לאור כל אלה, מנדלבלט וממלא מקום מפכ"ל המשטרה, מוטי כהן, הקימו צוות מיוחד לבדיקת מח"ש, ובין היתר קיימו מפגשים עם נציגים של העדה האתיופית. את המסקנות שגיבש מנדלבלט הוא שלח לניסנקורן, ובעקבותיהן התגבשו עיקרי הרפורמה, שיחלו כבר כעת ויושלמו עד לסוף השנה.